

uskladištenja, tužiteljice je bar tada trebala upozoriti tuženu na razliku tarifa, a pogotovo tada kada je tužena prigovorila da joj je tarifa skladištara previsoka. Na kraju bit će potrebno utvrditi koliko bi skladišni trošak na taj način bio smanjen, naime da je primijenjena prostorna tarifa. Jedino što neće doći u obzir je mogućnost preuskladištenja u neko dalje mjesto jer je nalog tužene upravo glasio na uskladištenje na granici Jugoslavije i Austrije.

/Verkehr 1982, 1,28 i 2,59/

E.P.

Bilješka. - Donosimo ovu presudu radi toga što ona daje tumačenje jednog uglavka koji se često u praksi pojavljuje /naime što su to najpovoljniji uvjeti u raznim varijantama poslovnih odnosa/ i upućuje na svestrano uzimanje u obzir svih mogućnosti za što povoljnije uvjete, ali s time da se oni moraju ostvarivati u granicama osnovnog naloga.

E.P.

ENGLISKI APPELACIONI SUD

Presuda od 25. i 26. III 1981.

Kuwait Oil Co. /K.S.C./ c/a
Idemitsu Tankers KK.

/"HIDA MARU"/

Suci: Lord Denning M.R, Lord Justice Watkins v.c. i Lord Justice O'Connor

Nadležnost engleskog suda
Šteta pričinjena lučkim uređajima prilikom manevra pristajanja uz obalu - Za nehat remorkera odgovara vlasnik broda koji koristi remorker - Ugovori sklopljeni prema standardnim oblicima na engleskom jeziku i prema engleskom pravu - Iako je do nesreće došlo u Kuwaitu, za nastali spor nadležni su engleski sudovi.

Tužitelji u ovom sporu su Kuwait Oil Co. /K.S.C./, a tuženi Idemitsu Tankers KK.

Tanker tuženih "Hida Maru" stigao je 22. prosinca 1977. u Kuwait na ukrcaj sirove nafte. Ta operacija je trebala biti obavljena na otoku /Sea Island/ malo udaljenom od obale. Brod je vodio pilot. Oko 14,55 h tužitelji su zatražili od zapovjednika da potpiše dva oblika ugovora, oba tiskana na engleskom jeziku.

Naslov prvog ugovora je bio "Uvjeti korištenja lučkih uredjaja tvrtke". U njemu se između ostalog navodi da brod dolazeći na vez snosi svaki rizik za bilo kakvu štetu pričinjenu lučkim uredjajima. Nadalje se u istom ugovoru kaže:

"Ovi uvjeti će biti zasnovani u skladu s engleskim pravom i ako to tvrtka zatraži, brod i njegovi vlasnici bit će podvrgnuti sudbenosti engleskih sudova."

Drugi ugovor pod nazivom "Upotreba remorkera" predviđa da rizik za eventualno nastalu štetu snosi brod koji koristi remorker, a ne vlasnik remorkera, te da će:

"Ti uvjeti biti tumačeni u skladu i vodjeni prema engleskom pravu i da će svaki spor proizašao iz bilo kojeg od ovih uvjeta biti rješavan u Londonu od strane jednog arbitra na kojeg će stranke pristati."

U trenutku dok se brod kretao blizu svojeg veza, pilot je izdao naredbu zapovjedniku putem V.H.F. uredjaja koja je glasila "udaljiti se". Međutim, zbog smetnji u radio prijemu zapovjednik remorkera shvatio je naredbu kao "približiti se", te je remorker gurnuo "Hida Maru" na vez i na postrojenje koje se tamo nalazilo. Prilikom sudara došlo je do ogromne štete.

Tužitelji su podigli tužbu pred kuvajtskim sudom u ožujku 1980. i zahtijevali su zadržavanje broda in rem. Brod je ipak pušten nakon položenog jamstva, te je ukrcao sirovu naftu i otplovio. Sud je stao na stajalište da tuženi nisu odgovorni. Tužitelji su potom uložili žalbu pred kuvajtskim Apelacionim sudom, ali tada odlučuju da neće nastaviti postupak pred kuvajtskim sudom, nego da će pokrenuti postupak pred engleskim sudom.

Unatoč protivljenju tuženih, postupak je pokrenut pred prvostepenim sudom u Engleskoj, tijekom kojeg je odlučeno da je dopušteno pokretanje postupka i dostava tužbe

izvan područja engleske sudbenosti, s obzirom da su tužitelji namirili tuženima sve troškove koje su potonji imali prilikom pokretanja postupka u Kuwaitu.

Tuženi su uložili žalbu Apelacionom sudu, gdje je potvrđena odluka prvostepenog suda o nadležnosti engleskog suda u vodjenju ovog spora, te je žalba tuženih odbacena.

Razloge za ovakvo stajalište drugostepenog suda iznio je u svojem votumu Lord Denning M.R.

Navodeći sve relevantne činjenice slučaja, Lord Denning ističe da su tužitelji 14. prosinca 1978. pokrenuli postupak pred kuvajtskim sudom. Radilo se o deliktnoj tužbi kojoj je još bila pridodana i ugovorna tužba. Ova posljednja bila je zasnovana na "Uvjetima korištenja" prema kojima bi brod bio odgovoran za svaku štetu pričinjenu lučkim uredjajima, bez obzira kako bi do nje došlo. Također su uložili ugovornu tužbu na osnovi ugovora "Upotreba remorkera" prema kojem je brod odgovoran za nepažnju remorkera. Slijedom toga je kuvajtski sud u ožujku 1980. odlučio da japanske brodovlasnike ne pogadja izvanugovorna odgovornost. Sud je također stao na stajalište da ugovorna tužba ne podliježe njegovoj sudbenosti. Naime, to je bilo protivno njihovim pravilima o spajanju tužbenih zahtjeva, prema kojima se ugovorna tužba ne može spojiti sa zahtjevom iz izvanugovorne odgovornosti. Nadalje, nije postojala sudbenost s obzirom na ugovor "Upotreba remorkera", jer su se stranke sporazumjele da će eventualni spor biti podvrgnut arbitražnom rješavanju u Londonu. Tužitelji su tada uložili žalbu kuvajtskom Apelacionom sudu.

Zbog nastalih poteškoća u vodjenju spora pred kuvajtskim sudom, tužitelji su odlučili pokrenuti postupak pred engleskim prvostepenim sudom, zasnivajući svoj zahtjev na klauzuli ugovora "Uvjeti korištenja" koju smo ranije u ovom tekstu citirali.

Pokrećući postupak pred engleskim sudom, tužitelji nisu u svojoj izjavi bili dovoljno opširni. Epr. nisu naveli sve što je značajno u vezi s ranije pokrenutim postupkom pred kuvajtskim sudom. To je ujedno bio razlog zbog kojeg su tuženi zahtijevali odbacivanje tužbe.

Na ovom mjestu sudac navodi slučaj Macaulay /Tweeds/ Ltd, c/e Independent Harris Tweed Producers Ltd. /1961/ R.P.C. 184.

Na isti slučaj pozvao se i prvostepeni sudac, te je donio odluku prema kojoj to nije samo po sebi dovoljno za neprihvatanje tužbe, ma da se može prešućivanje spomenutih detalja shvatiti kao propust tužitelja.

S tim se složio i drugostepeni sudac Lord Denning, naglašavajući da je u ovom momentu sučevo tumačenje problema od presudnog značaja.

Drugo pitanje je supstancijalne prirode: može li se ili se ne može dopustiti vođenje postupka prema ovoj engleskoj tužbi.

Branitelji tuženih poduzeli su sve kako bi uvjerali sud da se nikako ne može voditi postupak u Engleskoj. Kao razloge svojoj tvrdnji naveli su slijedeće: predmet je već daleko stigao pred kuvajtskim sudom; Kuwait je prirodni forum gdje se o slučaju treba rješavati, s obzirom da se radi o sporu povodom štete pričinjene na otoku ispred luke Kuwait /Port of Kuwait/ koju je uzrokovao japanski brod. Iz svega rečenog, zaključili su branitelji tuženih, proizlazi da Engleska s tim slučajem nema nikakve veze.

Ovdje Lord Denning navodi slijedeće slučajeve koji su raspravljali isto pitanje: *The Atlantic Star* /1973/ i *MacShannon c/a Rockware Glass* /1978/ te osobito *Société du Gaz de Paris c/a Law Société Anonyme de Navigation "Les Armateurs Français"* /1926/. Rezimirajući navodjenje gornjih slučajeva, Lord Denning drži da je na sudu da uzme različite čimbenike u obzir, dajući svakome odgovarajuću težinu i potom donoseći odluku koji od sudova će najvjerojatnije osigurati ustanovljenje onoga što je u konkretnom slučaju pravedno.

Osnovno u ovom pitanju, prema Lordu Denningu, je slijedeće: koji je od sudova "prirodniji" i "primjereniji"? Na prvi pogled to bi bio Kuwait, jer se slučaj tamo zbio i svi su svjedoci tamo. Međutim, ugovorne tužbe zasnovane su na standardnim oblicima koji se koriste u svim lukama svijeta, dakle su univerzalni. K tome su na engleskom jeziku i polaze od odredbi engleskog prava, te iz toga proizlazi da je prirodan i primjeren forum -- koji bi o tim oblicima trebao odlučivati -- sud u Engleskoj.

Drugi činitelj koji bi išao u prilog zahtjeva tuženih o odbacivanju tužbe je činjenica da se u Kuwaitu taj isti spor vodio pred tamošnjim sudovima već tri godine uz znatne

troškove za tužene. Takodjer je bilo očito da su tužitelji sami držali da je Kuwait prirodan forum za rješavanje spora, te im stoga ne bi trebalo biti dopušteno da u ovako kasnoj fazi vođenja postupka pred kuvajtskim sudom pokrenu postupak u Engleskoj.

Slijedeći činitelj je ovaj: tužitelji imaju zakonsku pravnu prednost u postupku koji se vodi u Engleskoj, jer će engleski sudovi provesti te ugovore u skladu s njihovim odredbama.

Konačno, značajno je i pitanje uzgrednih uglavaka /side-letters/ tj. da li oni mogu ili ne mogu izmijeniti uvjete iz ugovora. To će opet ovisiti o pravilnom tumačenju uglavaka; i kako se oni mogu primijeniti na ovaj slučaj, osobito s obzirom na to što tužitelji, japanski brodovlasnici, ne pripadaju Protection & Indemnity Klubovima /P&I Clubs/.

Da bi se odgovorilo na sva ova pitanja, treba pažljivo odvagnuti svako za i protiv. Prema mišljenju Lorda Denninga, prvostepeni sudac je tako i učinio, čak što više odlučio je da tužitelji moraju tuženima nadoknaditi sve troškove koje su ovi posljednji imali uslijed dugotrajnog vođenja postupka u Kuwaitu. Lord Denning ocijenio je tu odluku kao vrlo važnu.

I konačno, potvrđujući odluku prvostepenog suca ponavlja da se odbacuje zahtjev za obustavom postupka i dopušta se njegovo daljnje vođenje. U skladu s rečenim, žalba se odbacuje.

Lord J. Watkins i Lord J. O'Connor se u cijelosti slažu s odlukom i razlozima koje je u svojem votumu iznio Lord Denning.

/LIR 1981, 2, str.510/

K.V.